

Galindori gutun irekia

• JOSE RAMON ETXEBARRIA •

[EHUTIK KALERATUTAKO IRAKASLEA]

Hasi aurretik, gaizki-ulerturik egon ez dadin, argi utzi nahi dut, gutun ireki hau ez dagoela jeneral famatuari zuzenduta, deitura berbera izateaz gain, hura bezala espainiar estatuaren funtzionario eta bertako legearen aplikatzaile den emakume bati baizik, María José Galindo Olea Instrukzioko epaile-magistratu andreari hain zuzen.

Andre txit agurgarria. Ez nizuke hitzik ere zuzenduko, motiborik eman ez bazenit, uste baitut zeure epaiaz Euskal Herrian administratzen den justizia erdalduna nolakoa den erakusteko adibide bikaina eskaini didazula. Eskerrak, beraz, zuri, ene ikuspuntutik ikusita inoren lotsa sentitzeko modukoa izango litzatekeena, adibide argigarri modura aurkezteko aukera eman didazulako. Horregatik, gutun irekiaz zuzentzen natzazu, zure herritarrek ere horren berri izan dezaten eta beren iritzi propioa egin ahal dezaten.

Irakurri berri dut nire aurkako falta-juizioan eman duzun epaia eta, orduak joan diren arren, ez zait oraindik harridura pasa. Hain zuzen, ene harridura horren arrazoietako batzuk kontatuko dizkizut, zeure kontsiderazio bakartietan kontuan izango dituzulakoan, gutun hau irakurtzen baduzu bederen, egitekotan ere ziur asko bere bertsio orijinalean —euskaraz alegia— egingo ez duzuna. Baina, tira, itzulpenen ajeak gorabehera, mamiaren partexo bat ulertuko duzulakoan nago.

Harritu egin nau, zein erraz eta zalu hartu dituzun «gertakari frogatutzat»

inola ere gertatu ez ziren gertaerak. Izan ere, zure hitzen euskal itzulpenetan datorren modura esateko, «frogatutzat jotzen da eta hala deklaritzen ezen,...» formularekin hasi eta hortik aurrera 2721 zenbakidun ertzainaren informe poliziala kopiatu duzu, ia hitzez hitz. Hor dago gakoa: ertzainak esandako gezurrak egiaztat hartzen dituzu, besterik gabe, ertzaina *jendaurreko entzunaldian* ezer frogatzeko gai izan ez bazen ere. Gogora ekarri didazu, Iruñean duela bi

aste bizi izan nuen istorio bat, poliziek nola jokutzen duten adierazteko balio dezakeena. Nafarroan zen, eta polizia *nazional* bat protagonista. Presoen aldeko ekimen batean, bide-ertzetik gindoazen leerroan zortzi lagun. Besterik gabe, geldiarazi, identifikatzeko eskatu eta horren arrazoa eskatzean blautu bota zigun: «*Porque han invadido la calzada en manifestación, cortando el tráfico*». «*Pero usted sabe que eso es falso*». «*No importa. Yo pondré eso en el informe, y vale*». On do zekien hark poliziaren hitzaren balioa, «gertaera frogatua» baita antza, besterik gabe. Ez al duzu uste, gauza bera gertatu zela gure kasuan ere? Dena den, agian alferrik da zuri horrelakorik kontatzea.

Horrela, frogatutzat onartu duzu, nik «hiltzaile hutsak zirela» esan omen nuela —ez nuen horrelakorik esan, noski—, edo identifikatzeari «uko egin» niola —ukatzeko aukerarik ere ez zidaten eman— eta «hortaz, —horregatik?— atxilotu» nindutela. Gero «era pasiboan gogor egin» niela diozu, nire

euskararen ulermena bera ere zalan-tzan jarritz, ezin uler baitezaket era pasiboan gogor nola egin dezakedan, pasiboki ez baita ezer egiten, egon baino. Gero, «ibilgailuan sarrarazteko indarkaldian, 2721 zk.ko ertzainaren betaurrekoak lurrera jausi eta apurtu ziren» diozu, eta besterik gabe neuk apurtu nituela ondorioztatzen duzu. Logika bikaina zurea, gauzak alderantziz ulertuta baino uler ez daitekeena. Nork egin zuen indarkaldia, ertzainak izan ez baziren? Ez al nengoen pasiboa? Beraz, besteek indar egin eta nik apurtu. Horrek gogora dakarrit, belarrondokoa ematean min harturiko hark esandakoa: «Ez egidazu hain gogor jo aurpegiaz eskuan, min egin didazu eta.» Kike Amonarri esango diot bere *txorakikerien* artean katalogatzeko.

Nolanahi dela, ez nau horrek gehiegi harritzen, esandako guztiak elkarrekiko koherenteak baitira. Harritzen —eta kezkatzen— nauena, euskaldun jokatzeagatik epaiketan jasandako indefentsioa da. Itzultzaileak euskara bazekiela onartuta ere, argi eta garbi ikusi nuen zu zeu ez zinela gai nire eta nire abokatuaren azalpen, argudio eta arrazoiak ondo ulertzeko. Itzultzailea zuri laguntzen saiatu arren, guk esandakoaren erdiaren laurdena itzultzeko gaitasunik ere ez zuen izan, eta ez itzultzaile txarra zelako, ezinezkoa gertatu zitzaiolako baizik. Itzulpen-sistemak gure azalpenen erritmoa apurtzen zuen, eta gure azalpenak itzulpenarena, eta laster batean itzulpena bera ezinezkoa izan zen. Itzuli gabe ge-

ratu zen, alegia. Eta noski, zu zeu, epaile andrea, ez zinen ondo enteratu, ezin zinen enteratu... ezinezkoa zelako. Nire abokatuak —Iñigo Santxo adiskideak— bere protesta aurkeztu behar izan zuen behin eta berriro; baina alferrik. Azkenik, indefentsioaren salaketa eginez, gelatik alde egitea erabaki zuen. Gauzak horrela, nola ausartu zara ulertu ez duzuna epaitzera? Errespetu osoz diotsut, ezjakintasunaren ausardiaz harrituta, erabat lo-

tsatuta nago, eta ez prezeski nigatik, zugatik baino. Bane-kien ezjakinak ausartak izan zitezkeela, baina hainbestearino! Epaia eman duzu, zigortu egin gaitzakezu, baina ez duzu arrazoirik. Justizia *itsua* dela sinestarazi digute, baina ezin uler dezaket justizia gorra izatea. Baina praktikan horrela gertatu da. Zer justizia-mota da hori?

Zer egingo diogu, ba? Edonola ere, eskerrak eman behar dizkizut, orain are gehiago miresten baitut abokatu euskaldunen borroka, praktikan ikusi baitut etorkizuna berena dela. Zu bezalako epaile erdaldunek argi frogatu didazue praktikan —hau bai gertaera frogatua— ez duzuela ulertu euskaldunak ezin epai daitezkeela era justuan euskararik jakin gabe. Eta —neure uzta propiotik gehituko dut hau—, Espainiako legearen zerbitzuan nekez egin daiteke euskaldunentzako justizia.

Besterik gabe. Hau duzu ene iritzia, aldi berean epai intelektualtzat har dezakezuna. Har ezazu ene konplimentuzko agurra, ezen ez ene besarkada.

...hemeroteka

DEIA

Iparreko kanpaina

[ANTONIO ALVAREZ-SOLIS]

Badirudi dena plangintza politiko gogor eta zorrotz batean sartuta dagoela. Beste su-eten agian garrantzitsuago bat lortzeko lanak areagotzen ari zirenean —alderdi estatalistek jarritako oztopoak gorabehera—, Garzon epaileak agertu eta beste harribat bota du ur jadanik uhertuetara. (...) Orain,

Gobernuak, beste behin, berehala esango du errespetatu egiten dituela erabaki judizialak. Ez zen gauza bera egin Pinochet kasuan, Kanpo Arazoetako Ministerioa etengabe itzulinguruka ibili baitzen. Baina alde batera utz dezagun prozeduretan bi neurri desberdin erabili izana. Izan ere, kontua da egiaztatzea Euskadirekin, hau da, Euskal Herri Nazionalistarekin egingo diren negoziazioetan beste behin datu errotik ezin bateratuzkoak erabiliko direla. HB berriz ere astindu dute. Orain, gogor kondenatzeko eskatuko

diote lehendakariari. Eta nazionalismoak hausteari uko egiten jarraituko du. Eta, azkenean, hautsi, Aznar jaunak zigorgisa darabilen Espainia hori hautsiko da.

EL PAIS

Nor bere lekuan

[IGNACIO SOTELU]

Arzalluzen politikak ETAk hiltzeari uztea ekartzen badu, bakearen egile nagusia izango da; bide horrek, gainera, Euskal Herriaren independentziara eramango

balu —ez zait iruditzen hori gerta daitekeenik, baina ez dakigu zer nolako jokoa eman dezakeen nazionalismoak jardun demokratikoaren mende soilik egonez gero—, Estatu berriaren aita izango litzateke. Bi kasuetan, irabazi egiten du; ETak mugarik gabe hiltzen jarraituz gero soilik galtzen du. Txalotzekoa da euskal nazionalismoak ahaleginak egitea arazo nagusia konpontzeko, hau da, ETAk hiltzeari uztea lortzeko, horretarako men-dira jo duelako itxura egin behar badu ere, eta, halaber, zuzena da Go-

bernuaren eta alderdi demokratikoen jarrera, hau da, bi arazoak bereiztea, eta ETArekin armen balizko entregaz baino ez negoziatzea. Gatazka laster konponduko bada, nork bere lekuari eutsi beharko dio.

Iparraldeko kanpaina

[J.B. DIRASSAR]

Gobernuak hitzeman dauku alabainan zergak arinduko dituela, uste baino diru-sartze gehia-

go ukan duelakotz eta ondoko egunetan aintzina ukanen ere hola segituz. Zergak arinduko beraz bainan ez egun haatik... Bihar izaitekotz... edo berdin etzi! Oraiko ustez, 40 milia-rrez ttipituko helduden urtean, herriko bozen urtean nunbaitik ere, beste 40ez ondoko urtean, untsalaz legebiltzarran berrituko den urtean beraz, eta aintzina beste 40-ez 2002-an... Arte huntan ez badute zerbait estakuru kausitzen hitzaren jateko bainan xo Jospin ez omen da batere gisa hortakoa...